

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XX. — Izdan in razposlan dné 14. maja 1891.

(Obsega štev. 55.—59.)

55.

Ukaz vsega ministerstva z dné 26. aprila 1891. l.

o izpremenah v dejalnostnih prejemkih državnih služnikov in v kongruvi dušnih pastirjev, katere nastopijo vsled združenja okoli Dunaja ležečih krajev z Dunajem.

Državnim služnikom, kateri imajo svoj služabni kraj v dosedanjih krajnih občinah, oziroma občinskih delih, naštetih v členu I. niževavstrijskega deželnega zakona z dné 19. decembra 1890. l. (Dež. zak. št. 45.), bodo se, ker je v zmislu člena XIII. tega deželnega zakona sè zaprisežbo novo izvoljenega župana državno-glavnega in prestolnega mesta Dunaja že izvršena združba dosedanjih predmestnih občin, oziroma občinskih delov v eno samo krajno občino, počenši s 1. dném junija 1891. l. izplačevale dejalnostne doklade, za Dunaj izmerjene po §. 10. zakona z dné 15. aprila 1873. l. (Drž. zak. št. 47.) in po prilogi „c“, katera je tega zakona celovit del.

S tem istim časom je pravim učiteljem na državnih srednjih šolah, katere so v oznamenjenih dosedanjih krajnih občinah, nakazovati v §. 3. za-

kona z dné 15. aprila 1873. l. (Drž. zak. št. 48.) za Dunaj sistemovano večo osnovno plačo, njih ravnateljem tudi v §. 6. zakona z dné 9. aprila 1870. l. (Drž. zak. št. 46.) za Dunaj ustanovljeno opravilno doklado, v teh nekedanjih predmestnih občinah nastavljenim dušnim pastirjem pa kongruvo, katera za Dunaj pristoji po pregledu I. v zakonu z dné 19. aprila 1885. l. (Drž. zak. št. 47.).

S tem časom je nadalje proračuniti tudi pod številko I. točko 2. tega pregleda oznamenjeni pas od mejne črte novega dunajskega občinskega okoliša.

Naposled je v vrsto služabnikov spadajočim državnim služnikom, kateri prejemajo plačo ali letno mezdo ter se uporabljajo v kakem delupridruženega okoliša, prav takó počenši s 1. dném junija 1891. l. izplačevati dejalnostno doklado, za Dunaj ustanovljeno v §. 1. zakona z dné 15. aprila 1873. l. (Drž. zak. št. 49.), oziroma gledé služabništva pri poštnem in telegrafskem zavodu v §. 6. zakona z dné 26. maja 1889. l. (Drž. zak. št. 86.).

Taaffe s. r.

Pražák s. r.

Gautsch s. r.

Schönborn s. r.

Falkenhayn s. r.

Welsersheimb s. r.

Bacquehem s. r.

Zaleski s. r.

Steinbach s. r.

56.

Razglas vsega ministerstva z dné
30. aprila 1891. l.

o sklepu državnega zbora gledé cesarskega ukaza z dné 13. marca 1891. l. (Drž. zak. št. 38.), s katerim se je podaljšala doba za uporabo nekaterih s koncem marca meseca 1891. l. prestajajočih kreditov.

S tém se daje na znanje, da je državni zbor ustavoma pritrdil cesarskemu ukazu z dné 13. marca 1891. l. (Drž. zak. št. 38.), izdanemu na podstavi §. 14. državnega osnovnega zakona z dné 21. decembra 1867. l. (Drž. zak. št. 141.) o podaljšanji dobe za uporabo nekaterih s koncem marca meseca 1891. l. prestajajočih kreditov.

Taaffe s. r.

Falkenhayn s. r.

Pražák s. r.

Welsersheimb s. r.

Gautsch s. r.

Bacquehem s. r.

Schönborn s. r.

Zaleski s. r.

Steinbach s. r.

57.

Razglas trgovinskega ministerstva
z dné 30. aprila 1891. l.

o prenosu dopustila za lokalno železnico iz Hranice v Všetín s krilom v Rožnov na c. k. priv. cesarja Ferdinanda severno železnico.

Ker je c. k. priv. cesarja Ferdinanda severna železnica — izvrševaje določila §. 19. sè zakonom z dné 6. septembra 1885. l. (Drž. zak. št. 122.) potrjenega dogovora z dné 10. januarja in 17. julija 1885. l. — pridobila od avstrijske družbe za lokalne železnice na podstavi Najviše dopustilnice z dné 27. julija 1882. l. (Drž. zak. št. 117.), katere določila so se deloma izpremenila vsled Najviše odloke z dné 12. decembra 1884. l. po razglasu trgovinskega ministerstva z dné 16. decembra 1884. l. (Drž. zak. št. 194.), po imenovanji družbi zgrajeno in v obrat dano lokalno železnico iz Hranice v Všetín, prenesle so se na podstavi Najviše odloke z dné 16. aprila 1891. l. vse avstrijski družbi za lokalne železnice gledé oznamene lokalne železnice s krilom v Rožnov vrèd, ki ga bo še izvršiti, nastale in dopustilu ustrezajoče pravice in

dolžnosti na c. k. priv. cesarja Ferdinanda severno železnico, in vsled tega so se predruženim razmeram ustrezno določila zgornjega dopustila ustala takó-le:

I.

Kos od Krásna do Valaške Mezeříči na lokalni železnici Hranice — Všetín, vstevši postaji Všetín in Valaško Mezeříč se kot celovit del v železnico, katero mora c. k. priv. cesarja Ferdinanda severna železnica po §. 2. Najviše dopustilnice z dné 1. januarja 1886. l. (Drž. zak. št. 7.) zgraditi iz Belska v Kojetín, (moravsko-sleško medmestno železnico) vzprejemlje takó, da naj se o spredaj imenovanem železničnem kosu od Krásna do Valaške Mezeříči počenši z dném, katerega se je pričel obrat po vsi progi Belsk-Kojetín, to je s 1. dném junija 1888. l. uporabljajo samó določila, v dopustilnici veljavna za tó železnico, nasproti pa da s tém istim časom gledé zgoraj imenovanega železničnega kosa izgubé svojo moč določila Najviše dopustilnice z dné 27. julija 1882. l. (Drž. zak. št. 117.) in pa razglasa trgovinskega ministerstva z dné 16. decembra 1884. l. (Drž. zak. št. 194.).

II.

O ostalih železničnih kosih Hranice — Krásno in Valaška Mezeříč — Všetín na lokalni železnici Hranice — Všetín, in pa o krilu, ki ga bo še zgraditi v Rožnov, naj se v zmislu razglasa trgovinskega ministerstva z dné 26. decembra 1884. l. (Drž. zak. št. 194.) vsled Najviše odloke z dné 12. decembra 1884. l. deloma predruženega določila Najviše dopustilnice z dné 27. julija 1882. l. (Drž. zak. št. 117.) uporabljajo tudi še nadalje z nastopnimi izpremenami, oziroma dopolnili:

1. Izpreminjaje določila §§. 1. in 3. v Najviše dopustilnici z dné 27. julija 1882. l. in pa določila točke I. in II. v omenjenem razglasu, oproščuje se c. k. priv. cesarja Ferdinanda severna železnica zaveznosti, da eventualno zgradi železnično zvezo od Krásna v Polom.

Nasproti pa je cesarja Ferdinanda severna železnica zavezana, krilo od Krásna do Rožnova zgraditi takó, da se to krilo dovrši in v javni obrat dene najdalje v enem letu od dné, katerega se za nje dá dovolilo za gradnjo.

Da bo to zaveznost izpolnila, naj družba dá na zahtevo trgovinskega ministerstva primérno varščino

2. Na mesto določil §§. 6., 8. in 9. v Najviše dopustilnici z dné 27. julija 1882. l. in pa določil točke III., IV. in V. v razglasu trgovinskega mini-

sterstva z dné 16. decembra 1884. l. naj se za napréj določila §§. 6., 7., 10., 11., 12. in 13. v Najviši dopustilnici z dné 16. aprila 1890. l. (Drž. zak. št. 90.) za lokalne železnice iz Suchdola v Budišov, iz Suchdola v Fulnek in iz Opave v Benešov uporabljajo tudi o železničnih kosih od Hranice do Krásna in od Valaške Mezeříči v Všetin s krilom v Rožnov.

3. Priznava je dopustilu ustrezno napravo obstoječe lokalne železnice iz Hranice v Všetin, ustanavlja se v dopolnitev in delovito izpremenó določila točke VI. zgorenjega razglasa, da naj se tehnični pogoji za napravo in opremo krila v Rožnov, ki ga bo izvršiti, določijo z ozirom na načelna določila, podana v dopustilnih pogojih za lokalno železnico iz Suchdola v Fulnek, katera je predmet Najviše dopustilnice z dné 16. aprila 1890. l. (Drž. zak. št. 90.).

4. Gledé obrata po železničnih kosih Hranice—Krásno in Valaška Mezeříč—Všetin in pa po krilu v Rožnov, posebno pa gledé tarif in oprav, katerim je železnično podjetje gledé téh železničnih kosov zavezano za javne namene, naj namestu dopustilnih pogojev z dné 13. avgusta 1882. l., omejenih v točki VI. spredaj navedenega razglasa trgovinskega ministerstva z dné 16. decembra 1884. l. (Drž. zak. št. 194.), veljajo določila oddelka II., točke 1. do 7. dopustilnih pogojev za lokalno železnico Belsk—Wadowice—Kalwarya, katera je predmet Najviše dopustilnice z dné 4. junija 1886. l. (Drž. zak. št. 102.).

Bacquehem s. r.

58.

Ukaz trgovinskega ministerstva v porazumu z ministerstvom za notranje stvari z dné 1. maja 1891. l.,

s katerim se izpreminja, oziroma dopolnjuje ministerstveni ukaz z dné 28. julija 1890. l. (Drž. zak. št. 157.) o shranjevanji dopisov in opravičnih knjig, ki jih pišejo imetelji dopuščenih (koncesijoniranih) informacijskih pisarnic.

Izpreminja se, oziroma dopolnjuje ministerstveni ukaz z dné 28. julija 1890. l. (Drž. zak.

št. 157.), naj se drugi odstavek tega ukaza glasi takó-le:

Imetelji dopuščenih (koncesijoniranih) informacijskih pisarnic so dolžni, hraniti svoje o kreditnih razmerah kake firme izdane dopise, prepise o tem danih dopovedi in pa opravilne knjige, katere pišejo, najmenj deset let počenši od tistega časa, ko se je dala dopoved, oziroma od časa, ko se je poslednjič vknjižila. Po preteku tega časa je dano imeteljem dopuščenih informacijskih pisarnic na voljo, omenjene dopise, prepise in knjige vničiti ali pa shraniti še nadalje.

Pri opustu opravičnega obrata naj se vničijo dopisi, prepisi in knjige tudi tedaj, kadar še ni pretekla zgoraj omenjena doba desetih let.

Taaffe s. r.

Bacquehem s. r.

59.

Ukaz trgovinskega ministerstva z dné 10. maja 1891. l.,

s katerim se izdajejo novi predpisi za izvršitev zakona z dné 15. maja 1871. l. (Drž. zak. št. 43.), kakó mériti nakladnost pomorskim trgovskim ladijam.

V izvršitev zakona z dné 15. maja 1871. l. (Drž. zak. št. 43.), kakó mériti nakladnost pomorskim trgovskim ladijam, izdajejo se tále določila:

I. Splošna določila.

§. 1.

Nakladnost ladij naj se méri po teh pravilih:

Pravilo I. Po tem pravilu se mérijo gledé nakladnosti vse trgovske ladije, izvzemši brezpalubnice, ako je moči opraviti meritve, ki jih je dale pri tem treba.

Pravilo II. Po tem pravilu se trgovske ladije, izvzemši brezpalubnice, mérijo tedaj, kadar, bivajoč v kakem tozemeskem (domačem) pristanišči, nimajo toliko nakladnega prostora praznega, da bi se dale opraviti meritve, potrebne za izvršitev pravila I.

Pravilo III. Po tem pravilu se méri nakladnost vsem trgovinskim ladijam brez palube (brez-palubnicam).

Domačim ladijam, katere so bile mérjene po pravilu II., izmérí naj se nakladnost po pravilu I. precej potém, ko se dadó na njih opraviti potrebne meritve.

Domačim (tozemskim) ladijam, katere so pred svojim vpisom pristojale kaki tuji državi, naj se v tozemskih pristaniščih, kjer je kak zaprisežen ladijemerec, méri nakladnost tudi tedaj, kadar s tisto državo, kateri je ladija pristojala prej, veljá vzajemnost gledé priznavanja ladijemérskih listov.

II. Kosmata prostornina.

Meritev ladije pod najvišo palubo.

a) Merjenje nakladnosti po pravilu I.

§. 2.

Za meritev nakladnosti ladijam se pri pravilu I. za merilno palubo jemlje zgorenja paluba, ako ima ladija eno palubo ali dve, pri ladijah z več palubami kakor dvéma pa vselej druga paluba, šteta od spodaj navzgor.

Dolžina ladije se méri po nje sredi na zgorenji strani merilne palube, in sicer od notranje strani notranjega oboja na prednjem stevnu tje do notranje strani ladnega ogrodja na zadnjem konci (do krmilnih podpor) ali pa, kakor to nanese sklon notranjega oboja na tem ogrodji, na krmnem lesovji; pri tem je za obojnice vselej računati njih srednjo debelino ter odbiti toliko, kolikor se ujemlje sè sklonom prednjega stevna in krmnega lesú v debelni palube in sè sklonom krmnega lesú v tretjini gredne vzbokline. — Kadar je na palubi kaka vzvišenina ali odprtina, išče se tém presledkom na palubi njih mera, katero je staviti v račun, prav takó, kakor bi teh presledkov celó ne bilo.

Takó izmerjena dolžina se razdeli na toliko enakih delov, kolikor jih je z ozirom na dotični razred ladije razvideti iz tega le pregleda:

1. razred: Ladije, pri katerih znaša dolžina merilne palube, izmerjena po spredaj podanih določilih, 15 metrov ali menj, na štiri enake dele.

2. razred: Ladije, pri katerih znaša dolžina merilne palube, izmerjena po spredaj podanih določilih, več kakor 15 ali k večemu 37 metrov, na šest enakih delov.

3. razred: Ladije, pri katerih znaša dolžina merilne palube, izmerjena po spredaj podanih določilih, več kakor 37, toda k večemu 55 metrov, na osem enakih delov.

4. razred: Ladije, pri katerih znaša dolžina merilne palube, izmerjena po spredaj podanih določilih, več kakor 55, toda k večemu 69 metrov, na deset enakih delov.

5. razred: Ladije, pri katerih znaša dolžina merilne palube, izmerjena po spredaj podanih določilih, več kakor 69 metrov, na dvanajst enakih delov.

Delilne točke (delišča) se zaznamujejo na palubi in pravokotno prenesó na stopko (kiljon).

§. 3.

Površine poprečnih presekov ladije se določujejo v vseh delilnih točkah takó-le:

Izméri se globočina vsaki delilni točki dolžine ustrezajočih poprečnih presekov od spodnje ploskve desák na merilni palubi tje do zgorenje ploskve trebušnic tik stopke, in od té globočine se odbije srednja debelina notranjega oboja in pa tretjina gredne vzbokline. Kar ostane, to je globočina poprečnega preséka.

Kadar je na merilni palubi presledek vsled kake palubne kolibe ali katere druge stvari, merijo se globočine od črte, katero si je misliti potegnjeno v méri, kakor gré spodnja ploskev merilne palube, in s katero črto bi se tá ujela, ako bi ne iméla nobenega presledka.

Pri ladijah z dvojnim dnom, za vzprejemanje vodéne obtéži (balasta) namenjenim, o katerem se je poistinito, da se prostor med vnanjim (spodnjim) in notranjim (zgorenjim) dnom ne dá rabiti za shrambo naklada, živeža ali kuríva, méríjo se globočine tistih poprečnih presekov, katere pridejo nad to dvojno dno, do zgorenje strani notranjega (zgorenjega) dna, katera se jemlje za zgorenjo stran trebušnic.

Kadar se dvojno dno ne razteza na vso ali skoraj vso dolžino ladije ter zgorenja ploskev notranjega (zgorenjega) dna ne leží v pravilni črti od krme do kljuna, ali kadar je na zgorenji strani dvojnega dna še kaka druga nepravilnost, tedaj naj si ladijemerec po načelujočem mu pristanskem uradu od pomorskega oblastva izprosi potrebnih naredeb, kaj mu je storiti.

Vsaka izmed téh takó dobljenih višín se delí, ako višina poprečnega preseka sredi ladije ne presega 5 metrov, na štiri enake dele; potem se izmerijo notranje vodoravne širine poprečnih presekov, ki se ujemajo sè vsako izmed treh delilnih točk, in pa širine na zgorenjem in spodnjem konci višinske črte. Pri tem se vzema, da gré vsaka meritev do srednje debelosti tistega dela notranjega oboja, kateri je obsežen med delilnimi točkami.

Za vsak poprečen presek se zaznamujejo izmèrjene širine od zgoraj doli sè zapored idočimi številkami od 1 do 5.

Druga in četrta širina se razmnoži s četverko, tretja pa z dvojko.

Vsota teh zmnožkov (produktov) z došteto prvo in peto širino se razmnoži s tretjino skupne naraznosti širín.

Zmnožek kaže oplošje tistega poprečnega preseka, kateri ustreza dotični delilni točki dolžine.

Kadar pak ima višina poprečnega preseka sredi ladije več kakor 5 metrov, razdelí se višina vsakega poprečnega preseka na šest enakih delov, ter se na petih delilnih točkah in pa na zgorenjem in dolenjem konci višinske črte izmerijo vodoravne širine prav tako, kakor je bilo prej povedano.

Za vsak poprečni presék se zaznamujejo izmèrjene polovične širine od zgoraj doli sè zapored idočimi številkami od 1 do 7.

Druga, četrta in šesta širina se razmnoži s četverko, tretja in peta pa z dvojko. Vsota téh zmnožkov z došteto prvo in sedmo širino se razmnoži s tretjino skupne naraznosti širín.

Zmnožek kaže oplošje (površino) tistega poprečnega preseka, kateri ustreza dotični delilni točki dolžine.

§. 4.

Ko je najdeno oplošje poprečnim presekom vseh delilnih točk, izračuni se nakladnost ladije takó-le:

Oplošja poprečnih presekov se zaznamujejo od sprednjega k zadnjemu koncu sè zapored idočimi številkami 1, 2, 3 itd. takó, da številka 1 ustreza poprečnemu preseku na sprednjem konci dolžine, najvišja številka pa preseku na zadnjem konci dolžine.

Naj se je dolžina po pregledu v §. 2. razdelila na kolikor koli delov, vselej se razmnoži drugi in

vsak nadaljni z ravno (sodevo) številko zaznamovani poprečni presek s četvéčko, tretji pa in vsak nadaljni z neravno (liho) številko zaznamovani presek, razen prvega in poslednjega, pa z dvojko. Vsoti teh zmnožkov se doštejeta tudi oplošji prvega in poslednjega poprečnega preseka, če kaj zneseta. Vsa vsota se potém razmnoži sè skupno naraznostjo dvéh najbližjih delilnih točk dolžine in pa z množilcem 0·353.

Zmnožek daje po pravilu I. veljavno število bečev, ki jih ladija drži pod merilno palubo.

§. 5.

Ako bi imela ladija, kateri je meriti nakladnost po pravilu I., več palub kakor dvé, izračuni se nakladnost vsakega medpalubja nad merilno palubo posebe in prišteje tisti nakladnosti, katera je bila po zapovedanem načinu (§§. 2., 3. in 4.) najdena za prostor ladije, kar ga je pod merilno palubo.

Da se določi, koliko bečev drži prostor med dvema palubama, izméri se dolžina v dolžinski osi v polovični višini med obema palubama od notranje stvari notranjega oboja pri prednjem stevnu do notranje strani notranjega oboja ob ladnem ogroddi na krmi ter se razdelí na toliko enakih delov, na kolikor se je razdelila merilna paluba iste ladije.

Na tó se tudi v polovični višini med obema palubama izméri notranja širina prostora na vsaki delilni točki in pa na obéh koncéh dolžine.

Vse te izmèrjene širine se zaznamujejo od sprednjega proti zadnjemu koncu sè zapored idočimi številkami 1, 2, 3 itd.

Druga in vsaka nadaljna sè sodevo številko zaznamovana širina se razmnoži s četvéčko, tretja in vsaka nadaljna z liho številko zaznamovana širina, razen prve in poslednje, pa z dvojko. Vsoti teh zmnožkov se došteje prva in poslednja širina. Skupna vsota, razmnožena s tretjino skupne naraznosti dvéh najbližjih delilnih točk dolžine, potém sè srednjo višino medpalubnega prostora in pa z množilcem 0·353, daje veljavno število bečev, ki jih drži prostor med obema dotičnima palubama.

§. 6.

Kadar se za merjenje nakladnosti ladij, narejenih iz železa, uporablja pravilo I., jemljó se tudi samó deloviti notranji dolžinski in poprečniški oboji

v poštevtakó, kakor da je ta ladija bila o notranjih stenah popolnoma obíta.

Kadar ní nobenega notranjega oboja, ali kadar ta ní stalno nabit, mérijo se širíne do notranje strani reber (ogelnic) ali ladnega ogrodja.

b) Merjenje nakladnosti po pravilu II.

§. 7.

Dolžina. — Ladijam, katere imajo samo eno palubo, méri se dolžina na palubi od notranje strani prednjega stevna do notranje stvari zadnjega stevna.

Ladijam z dvema ali več palubami je treba dolžino na najviši palubi in pa na palubi, katera je precej pod to, na obéh izmeriti znotraj od prednjega do zadnjega stevna in iz obéh meritev vzeti srednje število.

Ako se druga dolžina ne dá meriti, najde se srednja dolžina s tém, da se od dolžine više palube odšteje toliko, kolikor je sklona (strmeca) in krivíne obeh stevnov do srednje višine med obema palubama.

Širína. — Ladijam enopalubnicam se méri širína na palubi poleg njenega glavnega bruna v ravni potezi med vnanjima stranéma reber, pri čemer se misli, da ladija od zunaj nima oboja. Ladijam, katere imajo dve ali več palub, naj se širína izméri prav takó, ali vendar na glavnem brunu tiste palube, katera je precej pod najvišo palubo.

Kadar se širína ne more izméri na gore povedanem mestu, méri se na najviši palubi poleg njenega glavnega bruna v ravni potézi med vnanjima stranéma réber; iz te širine se po tém, kakoršne oblike je ladija, izračuni tista širína, katero bi ladija imela precej nad drugo palubo, štéto od zgoraj doli.

Višina. — Višina se méri pri glavnem brunu najviše palube od notranje strani hrbtníci (kilju) najbližih vnanjih desák (hrbténíških desák) tje do zgorenjega robú omenjenega glavnega palubnega bruna.

Kadar se višina ne dá meriti takó, kakor je tukaj povedano, najde se s tém, da se svinčnica (plajba) uvede v cév sesalke (pumpe).

§. 8.

Zmnožek vseh zneskov izmerjenih tréh obmêrov (dolžine, širíne in višine), razmnožen z množil-

cem 0·22, kaže po pravilu II. veljavno število bečev, ki jih drží prostor pod zgorenjo palubo dotíčne ladije.

c) Merjenje nakladnosti po pravilu III.

§. 9.

Dolžina se méri od notranje strani prednjega stevna do notranje strani zadnjega stevna v ravni (premi) potezi poleg ravníne, ki si jo mislimo ležečo v zgorenji omejitvi ladije, kateri je meriti nakladnost.

Širína se méri med zgorenjimi robovi glavnega rebra v premi potezi med vnanjima stranéma, pri čemer se misli, da dotíčna ladija nima vnanjega oboja.

Višina se méri sredi ladije pri glavnem rebu od notranje strani hrbtníci (kilju) najbližih vnanjih desák (hrbténíških desák) tje do ravníne, katero si je misliti ležečo nad zgorenjimi robovi rebra.

§. 10.

Od višine, izmerjene po §. 9., odbije se petína, in prebitek višine se razmnoži sê zneskoma dolžine in širíne.

Ta zmnožek, razmnožen še z množilcem 0·22, kaže po pravilu III. najdeno število bečev, ki jih drží ladija.

Mérjenje vzgradeb na najviši palubi.

§. 11.

Kadar se preračunja prostornína pokritih in zaprtih vzgradeb, stalno nameščenih na najviši palubi, ravnati je takó-le:

Ako so njih sténe krive ploskve, méri se srednja notranja dolžina. V polovični višini se izmerijo 3 notranje širíne in sicer: po ena širína na obeh koncéh, tretja pa sredi dolžine.

Vsotama obéh nakončnih širín se poté došteje čveternata srednja širína, in skupna vsota se razmnoži s tretjino skupne naraznosti imenovanih širín. Ta zmnožek, razmnožen z višino in z množilcem 0·353, daje število bečev v mérjeni vzgradbi.

Pri ladijah z okroglo krmo se zadnja širína polpalubne kajute ali pápalubne kajute ali prostora med palubama méri v léži, ki bi ustrezala tisti, v kateri bi se mérila, ako bi ladija imela ploščato krmo, in tó na zadnji strani krmnega hodišča, ali, če ní nobenega krmnega hodišča, na tistem mestu, kjer bi to priméroma bilo nameščeno.

Ako so vse stene ravne ploskve, méri se notranja srednja dolžina, širina in višina. Dobitki se razmnožé drug z drugim in poleg tega še z množilcem 0.353; ta zmnožek kaže število bečev v mérjeni vzgradbi.

Kadar ima najviša paluba presledek vsled kake polpalubne kajute, méri se višina poslednji od spodnje strani desak najviše palube do spodnje strani palubnih desak polpalubne kajute

§. 12.

Vse na najviši palubi stalno nameščene pokrite in zaprte vzgradbe se morajo, izvzemši spodaj zaznamovane slučaje, prišteti kosmati prostornini, in takó tudi prostornina vseh nakladnih vrzeli na najviši palubi, kolikor taista ne presega $\frac{1}{2}\%$ prostornine vse ladije.

Sè stalno nameščenimi pokritimi in zaprtimi vzgradbami je razumévati vse tiste prostore, kateri so zavarovani proti morju in vremenu takó, da se dadó uporabljati v shrambo blagá, živeža, vožencev (pasažirjev) ali moštva.

Od zgorenjega splošnega pravila, da je v kosmato prostornino računati tudi vse na najviši palubi stalno nameščene pokrite in zaprte in pa proti vremenu zavarovane (zavetne) prostore, izvzeti so:

- a) Vsi pokriti in zaprti, samó in edino za shrambo strojev sposobni in po poslednjih v resnici zavzeti prostori, koliba krmilnica v varstvo moža ali ljudi, ki so na krmilu, prostor za veliki navoj in pa prostor za priprave, s katerimi se vzdiguje maček, ako ti prostori niso večji, kakor je v dotični namen potrebno.
- b) Vsaka na najviši palubi v varstvo palubnih vožencev proti vremenu in morskim valovom postavljena vzgradba.
- c) Kuhinja na ladiji in prostor za prekápanje, ako nista večja, kakor je potrebno za varstvo kuharja, kadar pripravlja jedi, ali strojnika (mašinista), kadar prekáplje vodo za vožence in moštvo.
- d) Primerno velika stranišča, določena za častnike na ladiji in za moštvo; pri ladjah, namenjenih sosebnó za prevažanje vožencev, smé se poleg tega iz poštéva vzéti po eno stranišče na vsakih 50 vožencev.

III. Odbitki od kosmate prostorníne v ovedbo čiste prostornine.

§. 13.

Iz kosmate prostorníne, kakor se pokaže na podstavi méritev, opravljenih po spredaj stoječih paragrafi, najde se čista prostornína takó, da se od kosmate prostorníne odštejejo odbitki, podani v §§. 14., 15. in 16. V té odbitke pa je sméti privzemati samó tiste prostore, kateri so bili res pri določevanju kosmate prostorníne vračunjeni.

Odbitki za ladije jadrenice.

§. 14.

Od kosmate prostorníne ladij jadrenic se za določitev čiste prostorníne odbijejo:

1. Samó in edino moštvo na ladiji v porabo sposobni in po tem moštvo tudi zavzeti prostori ne gledé na njih ležó, akó namreč ustrezajo tém le pogojem:

- a) Prostor za stanovišče moštva na ladiji mora biti napravljen takó, da vsak posamezni mož dóbi primérno posteljo in nekaj prostora za shrambo svojih reči; poleg tega pa mora biti tudi skrbjeno za ventilacijo (prezračevanje).
- b) Na ladjah dolge plovbe in vélike obrežne plovbe mora prostor za stanovišče vsakemu posameznemu možu ladnega moštva biti ploskev najmenj 1.11 kvadratnih metrov (12 angleških kvadratnih črevljev), merjena na palubo, ter mora obsezati prostora najmenj 2.038 kubičnih metrov (72 angleških kubičnih črevljev).

2. Vsak samó in edino za stanovišče brodnika (kapitana) uporabljeni prostor ne gledé na njega ležó.

3. Prostori, ki se uporabljajo samó in edino:

za oskrbovanje krmila, velikega navoja, za priprave v vzdigovanje mačka, ako so ti prostori pod najvišo palubo; ako pa so taisti na najviši palubi, izvzeti so namreč že po §. 12. a) od zaračunitve v kosmato prostorníno.

4. Prostori za shrambo map, obveščevalnih (signalnih) zastav in drugih nastrojé za plovstvo, kakor tudi ladnih reči brodarjevih, ne gledé na njih ležó.

5. Prostor, katerega zavzemata pomožni stroj (donkey) in pa kotel, ako sta v zvezi z poglavitnimi sesalkami ladije. Kadar pa je pomožni stroj nameščen v zaprtem prostoru na najviši palubi, ter se zatorej ta prostor po točki a) v §. 12. ne privzema v kosmato prostornino, tedaj se taisti tudi ne smé od té odbiti. V vseh drugih slučajih se prostor za pomožni stroj odbiva od kosmate prostornine.

6. Vsak ločeni, samó in edino za shrambo jader uporabljani prostor; vendar ne smé odbitek za ta prostor presegati $2\frac{1}{2}\%$ kosmate prostornine.

Zgoraj navedeni odbitki se dovoljujejo s pogojem, da se prostor, katerega je odbiti, po dotičnem pristanskem uradu spozna gledé razsežnosti za primérnega in pa za sposobno narejenega v izpolnjevanje svojega namena, nadalje da se zunaj ali znotraj téh prostorov namesti kak napis, kateri naj pové, čemú se uporabljajo, in pa da se ti prostori res tudi uporabljajo v te namene.

Odbitki za ladije parnice.

§. 15.

Da se najde čista prostornina ladij parnic, odštejejo se od kosmate prostornine nastopni odbitki:

I. Tisti odbitki, kateri so ustanovljeni v §. 14. za jadrenice, izvzemši v točki 6. navedeni odbitek za prostor, namenjen v shrambo jader.

Kadar je pomožni stroj in njegov kotel v prostorih za poglavitni stroj, in kader pomožni stroj gré v zvezi s poglavitnim, za proizvajanje goneče sile namenjenim strojem, tedaj je prostor, katerega zavzema pomožni stroj in njegov kotel, dél prostora za poglavitni stroj ter se zategadelj ne more še posebe odbiti.

II. Odbitek za prostor, katerega zavzema goneča sila in kateri se preračunja takó-le.

- a) Pri parnicah na kolesa, pri katerih resnična nakladnost samó in edino po parnih kotleh in strojih zavzetega in za pravilni njih obrat potrebnega prostora (izvzemši torej za oglje ali za drugačno kurivo namenjene shranke in pa za shrambo živeža in za stanovanje namenjene prostore, ki so v strojnem ali kotlovskem prostoru) znaša več kakor 20% in menj kakor 30% kosmate prostornine ladije, izračuni se odbitek sè 37% kosmate

prostornine; pri parnicah na vijak, pri katerih nakladnost omenjenega prostora znaša več kakor 13 in menj kakor 20% kosmate prostornine, računi se ta odbitek z 32% kosmate prostornine.

- b) Kadar je spredaj oznamenjeni prostor za stroj takó majhen, da znaša pri parnicah na kolesa 20% kosmate ladne prostornine ali menj, pri parnicah na vijak pa 13% ali menj, tedaj je pomorskemu oblastvu dano na voljo, da ukaže preračuniti odbitek ali po načinu, oznamenjenem pod a), ali pa, ako se mu to primerno zdí, da ga pri parnicah na kolesa postavi z izméro eno in pol, pri parnicah na vijak pa z izméro eno in tri četrtine resnične nakladnosti strojnega prostora.

V vseh slučajih, v katerih so strojni prostori takó majhni, da je pomorskemu oblastvu dano na voljo ravno kar omenjena določitev, mora ladijemerec pri parnicah na kolesa uporabljati odbitek eno in pol, pri parnicah na vijak pa odbitek eno in tri četrtine resnične nakladnosti strojnega prostora, ako mu pomorsko oblastvo ne dá izrečnega povelja, da naj stori nasprotno.

- c) Kadar pak je resnični strojni prostor tako velik, da znaša pri parnicah na kolesa 30% kosmate ladne prostornine ali še več, pri parnicah na vijak pa 20% ali še več, tedaj je lastniku dano na voljo, določiti, ali naj se uporablja zgoraj omenjeni 37% -odstotni, oziroma 32% -odstotni odbitek, ali pa, kakor se mu to zdí primerno, pri parnicah na kolesa odbitek z izmero $1\frac{1}{2}$, pri parnicah na vijak pa z izmero $1\frac{3}{4}$ resnične nakladnosti strojnega prostora.

Ako v slučajih, kadar veličina teh prostorov daje to določitev na voljo lastniku, ta ne rabi te pravice, preračuni naj ladijemerec odbitek po odstotkovnem pravilu, to je sè 37% pri parnicah na kolesa, z 32% pa pri parnicah na vijak.

- d) Pri meritvi resničnega strojnega prostora, to je prostora, katerega v resnici zavzemajo kotli in stroj in kateri je za téh obrat potreben, ravnati je takó-le:

Najprej se izmeri srednja globočina prostora od njegove najviše točke do notra-

njega oboja tik stopke (kiljsona); nató se izmérijo tri in ako treba, tudi več kakor tri širine prostora na polovični njega globočini, in sicer: po ena širina na obéh koncéh in ena sredi dolžine; potem se vzame poprečina téh širín, in nato se izméri srednja dolžina prostora med prednjo in zadnjo poprečno pregrado ali med mejami njegove dolžine, izpustivši tiste déle, ako bi jih kaj bilo, katerih stroj v resnici ne zavzema ali kateri niso potrebni za njih obrat; tí trije obméri dolžine, širine in globočine se razmnožé drug z drugim, in zmnožek daje kubično vsebino prostora pod najvišjo točko.

Gledé dolžine resničnega strojnega prostora se opozarja, da se smé mériti samó tista dolžina, ki je potrebna za postavitve stroja in kotla, dodavši še toliko, kolikor je treba, da se morejo, ako bi rešetka bila nameščena vzdolžema ladije, ognji netiti od stroja prosto v méri ladne dolžine in da se more oglje vanje nalagati; to pa se dá ceniti priméroma na 30 centimetrov več, kakor znaša dolžina rešetek, ali vse vkupe priméroma na 1·50 meter do 2·70 metra. Ako pa so rešetka kotlov nameščena v poprečni méri ladije, ní ničesar dodajati k dolžini.

Nató se najde kubična vsebina prostora ali prostorov za stroj ali za pristop luči in zraka, ako bi jih kaj bilo, zgoraj nad najvišjo točko s tém, da se razmnoži druga z drugo dotična dolžina, globočina in širina. Ta kubična vsebina se prišteje kubični vsebini prostora pod imenovano najvišjo točko.

Nasproti pa je tisti del prostora ali prostorov nad najvišjo točko strojnega lokala, ki je namenjen stroju ali pristopu luči in zraka ter se nahaja nad najvišjo palubo, jemati pri meritvi prostora, katerega zavzema goneča sila, v poštev samó tedaj, kadar lastnik ladije pismeno poprosi za tó pri pristanskem uradu.

Vendar pa se ne gledé na tako prošnjo ta dél ne smé v meritev privzémati tedaj, kadar se ni že prej vzel v poštev pri preračunitvi kosmate prostornine, ter se ni pri merjenji poistnilo, da ima imenovani prostor neko določeno razsežnost ter je narejen varno in v zavetji od morja, in pa da se taisti ne dá uporabljati v noben drugi

namen, kakor za stroj ali za pristop luči ali zraka k stroju in kotlom ladije.

Z najvišjo točko poglavitnega prostora resničnega strojnega lokala, po kateri je mériti globočino tega poglavitnega prostora, razumeva se spodnja stran kake palube, ali pa, če so stranske stene navzgor zakrivljene, tista točka ali višina, kjer krivína neha.

Ako so na ladiji, na kateri se morajo izmériť zgoraj omenjeni prostori, stroj in parni kotli nameščeni v ločenih prostorih, méri se na taisti način po navedenih pravilih vsebina vsakega takega prostora záse, in zneski vseh meritev se seštejejo.

Pri parnicah na vijake je poleg tega prišteti še kubično vsebino tunela za vijaško vreteno ali pa, kjer bi jih bilo več, vseh tunelov, katere je zmatrati za dele strojnega prostora. To kubično vsebino najdeš, ako razmnožiš srednjo dolžino sè širino in z globočino tunela.

Vsoto zgoraj imenovanih prostorov, katera kaže kubično vsebino prostora, ki ga stroj zares zavzema, razmnoži z 0·353, in zmnožek tí bo pokazal nakladnost tega prostora v bečvah.

- e) Bodi prostor, ki ga stroj v resnici zavzema, kakoršnega koli obsega, ladijemérec ga mora izmériť, da določi, ali naj se za gonečo silo pripadajoči odbitek preračunja po zgorenjem odstotkovnem pravilu (II. a) ali pa po pravilu, podanem pod II. b, z $1\frac{1}{2}$, oziroma z $1\frac{3}{4}$ resnične, iz meritve izhajajoče nakladnosti strojnega prostora.

§. 16.

Pri parnicah vlačnicah in pri jahtah se odbitek za prostor, katerega zavzema goneča sila, ne omejuje k večemu na 50% kosmate prostornine ladije.

§. 17.

Ako zaprosi lastnik ladije, da naj se odbitek za strojne in kotlovske prostore in za shranke oglja razen po načinu, v §. 15. povedanem, določi tudi po sestavu, uporabljanem v nemškem cesarstvu, treba je tí prošnji ugoditi.

IV. Dolžnosti stavitelja, lastnika in brodnika gledé na meritev ladije.

§. 18.

Meritev prostora, nahajajočega se pod merilno palubo kake ladije, katera se stavi, pričeti je precej, ko se je položila paluba, in stavitelj je dolžan, o pravem času to poročati ladijemercu.

Ako se bodo na tozemskih ladijedelnih stavile ladije s posebnimi sestavami (konstrukcijami), n. pr. ladije z dvojnim dnom ali z razdeljenimi shrambami za vodeno obtež, mora lastnik ali stavitelj najmenj štiri tedne pred meritvo ladijemercu vročiti s pridejanim merilom obložene črteže poglavitnega poprečnega in pa podolžnega preséka, iz katerih se razvidi način, kako je dvojno dno sestavljeno, potem njega razsežnost in oblika.

§. 19.

Pri meritvi ladije mora stavitelj, lastnik ali brodnik ali sam osebno ali pa po svojih ljudeh pomagati ladijemercu, da tá more meritev opraviti.

Ako ladijemerec to zahteva, morajo ti ljudje za meritvo popolnoma ali deloma izprazniti ladni prostor, ter se v še neizmerjene prostore ne smé jemati niti naklad niti obtež, ako tega ne privolé opravniki, katerim je meritev nakladnosti poverjena.

§. 20.

Ako se je nakladnost, katera se je našla pri prvi meritvi ladije, izpremenila kakó s prestavbo ladnega trupa ali pa s predružno vzgradbo na najviši palubi, dolžan je tisti, kateri je dal to prestavbo ali predružno napraviti, naznaniti jo pristanskemu oblastvu, ako se je izvršila v kaki tozemski ladijedelnici.

Ako pa se je izvršila v inozemstvu, dolžan je brodnik poslati o nji pismo naznanilo pristanskemu oblastvu prvega tozemskega pristanišča, v katero pripluje.

Na to naj ladijemerec opravi dodatno meritev in potrebne preračune, da najde, kakó se je nakladnost izpremenila.

§. 21.

Precej, ko je odpravljen vzrok, zavoljo katerega se je ladija mérila po pravilu II., mora lastnik ali brodnik ladije naznaniti to ladijemercu, da bo izméril ladijo po pravilu I.

§. 22.

V §. 20. navedene dolžnosti veljajo tudi gledé vseh izpremen v porabi tistih prostorov, kateri so bili v zmislu določil §§. 14., 15. in 16. odbiti od kosmate prostornine.

Sosebno ako se je kaj izpremenilo v strojnem prostoru ladij parnic, bodi si gledé dolžine ali gledé prostornine, ali ako so se v tem prostoru napravile kajute za stanovanje, ali pa ako se je v shrankah za oglje kaj izpremenilo itd., ne bode se ladijemersko potrdilo priznavalo za veljavno dotlé, dokler se strojni prostor dodatno ne izméri.

§. 23.

Stroju namenjeni prostor se ne smé rabiti v shrambo naklada ali živeža; prav takó se tudi v prostore, namenjene moštvi ladije, ne smé davati niti blagó niti živež, ki ní osebna lastnina moštva ladije ter se ne rabi na potovanji.

§. 24.

Prestopke določil §§. 18. do 23. kaznujejo pristanski in pomorskozdravstveni uradi, oziroma c. in k. konzulski uradi z globo do sto goldinarjev, katera se stéka v pomorstveni podporni zalog.

Globe, katere se od kaznivcev ne morejo izterjati, premené naj se v zaporne kazni. Pri tem se smé pripor enega dne prisoditi za znesek od enega do desetih goldinarjev; v nobenem slučaju pa se ne smé prisojati viši kakor petnajstdnevni pripor.

Proti razsodbi prve stopinje je moči v 15 dneh vložiti prizív na c. k. pomorsko oblastvo.

Ako to potrdí razsodbo prve stopinje, če tudi morda olajša izméro kazni, zaprta je pot nadaljnim prizívom.

V. Pristojbine za merjenje nakladnosti ladij.

§. 25.

Za merjenje nakladnosti mora lastnik ali njegov namestnik tedaj, kadar prevzame ladijemerski list (§. 5. zakona), poleg zakonitega kolka za poslednjega plačati mérščine (mérské pristojbine) od vsake bečve najdene kosmate nakladnosti: šest krajcarjev, ako so se meritve opravile po pravilu I., tri krajcarje pa, ako so se opravile po pravilu II.

Za merjenje ladije palubnice z nakladnostjo 16 do 100 bečev se ustanavlja mérščina petih goldinarjev, ako se uporablja pravilo I., mérščina treh goldinarjev pa, ako se uporablja pravilo II.

Samó za meritev zaprtih prostorov na najviši palubi in za preračunitev odbitkov za moštvo ladije se ustanavlja merska odredbina enega krajcarja, samó za meritev strojnega prostora pa dva krajcarja od vsake bečve izmerjenega prostora, toda z opomnjo, da ne more niti za to niti za drugo meritev biti znesek manjši od enega goldinarja, bodi si nakladnost katera koli.

Poleg tega mora lastnik uradniku, kateri se udeležuje meritve, in pa ladijemercu poravnati kake eventualne vozne stroške.

VI. Končna določila.

§. 26.

Določila tega ukaza zadobé moč za ladije, katerim se nakladnost meri prvič, takoj po razglasu

tega ukaza; ladijam pa, katere so že bile mérjene v kakem tozemskem pristanišči, izpravila se bo nakladnost na prošnjo lastnika v zmislu teh določil.

Za dobo colne in trgovinske zveze med kraljevinami in deželami v državnem zboru zastopanimi, in med deželami ogerske krone se bo z meritvami ladij, opravljenimi v kakem pristanišči drugega ozemlja, in pa z ladijemérskimi listi, na njih podstavi izdanimi, ter z drugimi spričáli ravnalo prav takó, kakor da so bile opravljene, oziroma izdani v kakem pristanišči lastnega ozemlja.

S pričujočim ukazom se razveljavlja ukaz z dné 24. maja 1871. l. (Drž. zak. št. 44.), ukaz z dné 1. decembra 1882. l. (Drž. zak. št. 168.) in pa ukaz z dné 24. januarja 1883. l. (Drž. zak. št. 13.).

Bacquehem s. r.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane

izhaja v zalogi c. k. dvorne in državne tiskarnice na Dunaji, I. okraj, Singerstrasse št. 26, tudi leta 1891. v nemškem, italijanskem, češkem, poljskem, maloruskem, slovenskem, hrvaškem in rumunskem jeziku.

Naročnina Državnega zakonika v vsaki teh osmih izdaj znaša za vse leto 1891. za en izvod — bodi, da se hodi ponj ali da se poštnine prosto pošilja — : tedaj, kadar se kedó nanj naroči pred koncem junija 1891. l., 2 gl. 50 kr.; kadar pa se kedó naroči še le po 1. dné julija 1891. l., plačati mora za ves letnik povišano naročnino 3 gl.

Kadar kedó kupi Državnega zakonika eno celo desetletje ali še več desetletij na enkrat, tedaj stane v nemški izdaji:

Desetletje od l. 1849. vštevši do l. 1858.	25 gl.	Desetletje od l. 1869. vštevši do l. 1878.	16 gl.
" " " 1859. " " " 1868.	12 " "	" " " 1879. " " " 1888.	20 " "
Vsa štiri desetletja od l. 1849. vštevši do l. 1888. pa stanejo			

V izdajah drugih jezikov stane:

Desetletje od l. 1870. vštevši do l. 1879.	16 gl.	Desetletje od l. 1880. vštevši do l. 1889.	20 gl.
Desetletji od l. 1870. vštevši do l. 1889. pa staneta			

Posamezni letniki nemške izdaje se dobivajo počenši z letom 1891. po teh-le cénah:

Letnik	1849. za	2 gl. 10 kr.	Letnik	1863. za	1 gl. 40 kr.	Letnik	1877. za	1 gl.	— kr.
"	1850. "	5 " 25 "	"	1864. "	1 " 40 "	"	1878. "	2 " 30 "	
"	1851. "	1 " 30 "	"	1865. "	2 " — "	"	1879. "	2 " 30 "	
"	1852. "	2 " 60 "	"	1866. "	2 " 20 "	"	1880. "	2 " 20 "	
"	1853. "	3 " 15 "	"	1867. "	2 " — "	"	1881. "	2 " — "	
"	1854. "	4 " 20 "	"	1868. "	2 " — "	"	1882. "	3 " 50 "	
"	1855. "	2 " 35 "	"	1869. "	3 " — "	"	1883. "	2 " 50 "	
"	1856. "	2 " 45 "	"	1870. "	1 " 40 "	"	1884. "	2 " 80 "	
"	1857. "	2 " 85 "	"	1871. "	2 " — "	"	1885. "	1 " 30 "	
"	1858. "	2 " 40 "	"	1872. "	3 " 20 "	"	1886. "	2 " 50 "	
"	1859. "	2 " — "	"	1873. "	3 " 30 "	"	1887. "	2 " 20 "	
"	1860. "	1 " 70 "	"	1874. "	2 " 30 "	"	1888. "	4 " — "	
"	1861. "	1 " 50 "	"	1875. "	2 " — "	"	1889. "	3 " — "	
"	1862. "	1 " 40 "	"	1876. "	1 " 50 "	"	1890. "	3 " — "	

Letnik 1890. se bo dobival še le potem, ko se izdasta tudi kazali k tej jezikovni izdaji.

Letniki 1870. vštevši do 1890. v ostalih sedmih jezikovnih izdajah se dobivajo po tisti ceni, kakor dotični letniki v nemški izdaji.

NB. Tisti kosi Državnega zakonika, kateri naročniku celó niso došli ali pa so mu došli nedostatno, naj se reklamirajo (pooglašajo) najdalje v štirih tédnih.

Kadar ta rok izteče, tedaj se bodo kosi Državnega zakonika izročevali samo proti plačilu prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole, to je 2 strani, stane 1 kr.).

Ker so v nemški izdaji vsi letniki počenši od l. 1849. do 1890., v ostalih sedmih jezikovnih izdajah pa vsi letniki od leta 1870. vštevši do 1890. popolnoma dopolnjeni, more se ne samó vsak posamezni letnik za zgoraj omenjeno prodajno ceno, ampak tudi vsak posamezni kos vseh teh letnikov za prodajno ceno ($\frac{1}{4}$ pole, to je 2 strani, stane 1 kr.) dobivati počenši z letom 1891. iz zaloge c. k. dvorne in državne tiskarnice, ter je potemtakem vsakemu moči dopolniti nedostatne (pomanjkljive) Državne zakonike, in vsak si more sestaviti iz vseh letnikov tisto gradivo, katero ga seosebno zanima.